

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy**

Bydgoszcz, dnia   stycznia 2011 r.

**Pan
Piotr Kucharski
Dyrektor
Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego
we Włocławku**

**LBY- 4101-22-01/2010
P/10/159**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy skontrolowała **Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy we Włocławku**, zwany w dalszej treści „Ośrodkiem”, w zakresie **kształcenia i resocjalizacji, w okresie od 1 września 2007 r. do 31 sierpnia 2010 r.**

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 24 grudnia 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Ośrodka w zakresie kształcenia i resocjalizacji pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, które nie miały jednak zasadniczego znaczenia dla skontrolowanej działalności.

Ocenę przyjęto na podstawie następujących ustaleń kontroli i wynikających z nich ocen częściowych:

1. NIK ocenia pozytywnie formalnoprawną organizację kształcenia i resocjalizacji w Ośrodku, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

1.1. Analiza treści Statutu Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego we Włocławku, zatwierdzonego przez Radzę Pedagogiczną w dniu 12 października 2005 r., wspólnego dla Ośrodka i funkcjonujących szkół, zwanego dalej „Statutem”, pod względem zgodności z obowiązującymi przepisami wykazała, że:

---

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

- w odniesieniu do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 marca 2005 r. w sprawie ramowych statutowych placówek publicznych², nie określono:

- form współpracy Ośrodka z rodzicami (prawnymi opiekunami) wychowanków, z właściwymi instytucjami oraz ze środowiskiem lokalnym (§ 2 ust. 2 załącznika nr 3);
- trybu składania skarg w przypadku naruszenia praw wychowanka (§ 8 ust. 2 załącznika nr 3);

- w odniesieniu do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutowych publicznego przedszkola oraz publicznych szkół³, nie określono:

- szczegółowych zasad wewnątrzszkolnego oceniania uczniów (§ 2 ust. 1 pkt 4 załączników nr 2, 3, § 2 ust. 1 pkt 5 załącznika 5b);
- organizacji współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi oraz innymi instytucjami świadczącymi poradnictwo i specjalistyczną pomoc dzieciom i rodzicom (§ 2 ust. 1 pkt 9 załącznika nr 2 i 3 oraz § 2 ust. 1 pkt 10 załącznika 5b);
- liczby uczniów w oddziale szkoły (§ 5 ust. 3 załączników 2, 3, 5b);
- organizacji biblioteki szkolnej i zadań nauczyciela bibliotekarza (§ 8 załącznika nr 2, § 10 załącznika nr 3 oraz § 12 załącznika nr 5b).

1.2. W skład Ośrodka wchodziły:

- a) Szkoła Podstawowa Nr 17 – 1 oddział klasy VI;
- b) Gimnazjum Specjalne dla Niedostosowanych Społecznie Nr 15 – 3 oddziały – klasy I-III;
- c) Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna Nr 5 – 3 oddziały – dwie klasy I oraz klasa II.

Gimnazjum oraz Zasadnicza Szkoła Zawodowa działały na podstawie stosownych aktów organu prowadzącego, zgodnie z którymi miały status szkół specjalnych. Szkoła Podstawowa funkcjonowała na podstawie odpisu z pisma nr I-1-21c/1/66 z dnia 20 lipca 1966 r. Kuratora Okręgu Szkolnego, na mocy którego z dniem 1 września 1965 r. otwarto Szkołę Podstawową w Państwowym Młodzieżowym Zakładzie Wychowawczym we Włocławku z nazwą *Szkoła Podstawowa Nr 17 we Włocławku*. Akt założycielski nie określał czy Szkoła Podstawowa jest szkołą specjalną. Zgodnie z § 17 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 marca 2005 r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności

---

² Dz. U. Nr 52, poz. 466

³ Dz. U. Nr 61, poz. 624 ze zm.

wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach⁴, zwanego dalej „rozporządzeniem z dnia 7 marca 2005 r.” w skład młodzieżowego ośrodka wychowawczego wchodziły szkoły specjalne.

Zdaniem NIK Szkoła Podstawowa Nr 17 powinna zostać przekształcona stosownym aktem organu prowadzącego szkołę w szkołę specjalną.

1.3. W badanym okresie Ośrodek dwukrotnie przekazał do Sytemu Informacji Oświatowej (SIO) nieprawidłowe dane dotyczące stanu ewidencyjnego wychowanków. W informacjach z dnia 30 września 2008 r. zanizono stan o 6 wychowanków – nie ujęto uczniów, którzy mieli uczęszczać do VI klasy szkoły podstawowej, utworzonej w dniu 6 października 2008 r., z dnia 31 marca 2010 r. zanizono stan o 4 wychowanków. Nieprawidłowe informacje nie wpływały na wysokość środków otrzymywanych z subwencji oświatowej.

2. Pomimo stwierdzonych nieprawidłowości NIK pozytywnie ocenia system kształcenia i organizacji zajęć edukacyjnych, resocjalizacyjnych i terapeutycznych.

2.1. Dyrektor Ośrodka rzetelnie wypełniał obowiązki:

- dotyczące zwracania dokumentacji, po bezskutecznym upływie trzech miesięcy od skierowania nieletniego do Ośrodka - dokumenty bezzwłocznie zwracano właściwemu staroście i powiadamiano Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w Warszawie (Centrum);
- wynikające z nieusprawiedliwionej nieobecności nieletniego w ośrodku, trwającej dłużej niż 8 tygodni, licząc od daty powiadomienia sądu rodzinnego o nieobecności - dokumentację we właściwych terminach przekazywano do Centrum oraz powiadamiano właściwy sąd rodzinny, rodziców (opiekunów prawnych), organy zobowiązane do kontroli obowiązku szkolnego oraz właściwego starostę.

2.2. Zlecona Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w Bydgoszczy kontrola Ośrodka, zrealizowana w dniach 17 i 24 listopada 2010 r. przez Powiatową Stację Sanitarно-Epidemiologiczną we Włocławku (PSSE) wykazała, że mimo stwierdzonych nieprawidłowości ogólny stan sanitarno-higieniczny szkoły i internatu nie budził zastrzeżeń. Natomiast zastrzeżenia zgłoszono do ogólnego stanu sanitarno-higienicznego warsztatów. Kontrola PSSE szkoły, internatu i warsztatów wykazała między innymi następujące nieprawidłowości: popękane i niezabezpieczone szyby okienne w stolarni; zacieki, zawilgocenia na suficie w stolarni; zniszczona, nierówna drewniana podłoga w warsztatach

---

⁴ Dz. U. Nr 52, poz. 467 ze zm.

stolami i ślusarni; zniszczona wykładzina podłogowa w piekarni; zawilgocone, zagrzybione sufity w pomieszczeniach sanitarno-higienicznych w warsztacie-piekarni; niesprawna wentylacja mechaniczna w warsztacie-piekarni; wytarta trudna do utrzymania w czystości podłoga w 2 salach zajęć; zacieki, zawilgocenia na sufitach w pomieszczeniach sanitarno-higienicznych w internacie; nieszczelna, wypaczona stolarka okienna w internacie; zawilgocenia, odpadające fragmenty farby na ścianach pod oknami w salach zajęć fizycznych ogólnorozwojowych, komputerowej i muzycznej na terenie internatu; zniszczona część materacy w sypialniach wychowanków, co naruszało przepisy art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi⁵, art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane⁶ § 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy⁷, § 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁸.

W protokole z kontroli PSSE wskazano dwa terminy usunięcia wymienionych nieprawidłowości, części do 31 sierpnia 2011 r., a pozostałych do 31 sierpnia 2012 r.

Powoływana przez Dyrektora komisja dokonywała corocznych kontroli zapewniania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów wchodzących w skład Ośrodka.

2.3. W każdej ze szkół działających w ramach Ośrodka ustalono szkolne plany nauczania, w których ujęto właściwy wymiar zajęć oraz uwzględniono niezbędną ilość zajęć socjoterapeutycznych. W procesie edukacji korzystano z podręczników oraz programów nauczania zatwierdzonych do stosowania przez ministra właściwego ds. oświaty i wychowania. Szkoły wchodzące w skład Ośrodka wyposażono, za wyjątkiem podręczników, w środki, pomoce i urządzenia dydaktyczne, niezbędne do nauki przedmiotów ogólnych oraz zawodowych.

2.4. W roku szkolnym 2009/2010, spośród 39 zatrudnionych nauczycieli i wychowawców, czterech nauczycieli (bibliotekarz oraz trzech nauczycieli praktycznej nauki zawodu) nie posiadało kwalifikacji, wymaganych zgodnie z § 16 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji

---

⁵ Dz. U. Nr 234poz. 1570 ze zm.

⁶ Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118 ze zm.

⁷ Dz. U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650 ze zm.

⁸ Dz. U. z 2003 r. Nr 6 poz. 69 ze zm.

wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli nie mających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli⁹. Osoby te zostały zatrudnione po uzyskaniu zgody właściwych organów. Do SIO przekazywano prawidłowe dane dotyczące zatrudnienia nauczycieli i wychowawców.

2.5. W Ośrodku opracowano wieloletnie plany doskonalenia zawodowego nauczycieli i wychowawców. Otrzymane na ten cel środki wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem oraz rodzajem podejmowanych przez nauczycieli i wychowawców czynności i zajęć. Środki przyznawano na podstawie złożonych przez nauczycieli i wychowawców wniosków.

2.6. W roku szkolnym 2009/2010 nie zapewniono wszystkim uczniom dostępu do podręczników wymienionych w szkolnym zestawie podręczników, co naruszało § 6 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lipca 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad kierowania, przyjmowania, przenoszenia, zwalniania i pobytu nieletnich w młodzieżowym ośrodku wychowawczym oraz młodzieżowym ośrodku socjoterapii¹⁰. Zaopatrzenie w podręczniki dla 15 przedmiotów kształtowało się od 6 % do 25 %, dla 11 przedmiotów od 30 % do 65 %, dla 8 przedmiotów przekraczało 80 %. Ponadto brakowało podręczników do języka angielskiego dla klasy VI.

2.7. W badanym okresie Ośrodek zapewniał wychowankom prawidłową całoroczną, zarówno w ciągu dnia jak i w porze nocnej opiekę, zapewniał także możliwość udziału w dodatkowych zajęciach sportowych, edukacyjnych oraz kulturalno-oświatowych w wymaganym wymiarze, tj. co najmniej czterech godzin tygodniowo. Wychowankowie brali udział w indywidualnych oraz grupowych zajęciach specjalistycznych w zakresie terapii pedagogicznej, zajęciach psychoedukacyjnych, rewalidacyjnych, socjoterapeutycznych, profilaktyki społecznej i resocjalizacji.

Dla wychowanków opracowywano *Indywidualne Programy Resocjalizacyjne*. W Ośrodku działał zespół wychowawczy do spraw okresowej oceny sytuacji wychowanków, który w ciągu każdego roku szkolnego kilkakrotnie takich ocen dokonywał wraz z analizą stopnia realizacji indywidualnych oddziaływań i założonych celów wychowawczych oraz sformułowaniem wniosków do dalszej pracy.

2.8. W Ośrodku prowadzono wymaganą dokumentację: dzienniki zajęć dydaktyczno-wyrównawczych i specjalistycznych oraz dzienniki pedagoga i psychologa, a także grupowe dzienniki zajęć wychowawczych. Każdą grupą wychowawczą opiekowała się właściwa ilość

---

⁹ Dz. U. Nr 50, poz. 400

¹⁰ Dz. U. Nr 178 poz. 1833

wychowawców, a stany faktyczne wychowanków w grupach nie przekraczały dopuszczonych limitów.

3. W latach 2007-2010 (do 31.08.) wydatki Ośrodka z tytułu utrzymania wychowanków wynosiły 3 747,6 tys. zł w 2007 r.; 4 073,5 tys. zł w 2008 r.; 4 156,6 tys. zł w 2009 r. i 2 918,0 tys. zł do 30 sierpnia 2010 r. Średni miesięczny koszt utrzymania 1 wychowanka wynosił odpowiednio 2,6 tys. zł; 3,0 tys. zł; 3,0 tys. zł i 3,2 tys. zł.

Zastrzeżenia kontroli dotyczyły sposobu księgowania opłat od rodziców dzieci i młodzieży przebywających w placówce, nie zwolnionych z tych opłat postanowieniem sądu lub decyzją organu prowadzącego za posiłki w stołówce Ośrodka, należne na podstawie § 66 ust. 1 rozporządzenia z dnia 7 marca 2005 r. W latach 2008-2010 (do 30.06.) pobrane ww. opłaty ujmowano w księgach rachunkowych Ośrodka jako zmniejszenie poniesionych i związanych z nimi kosztów, zamiast jako osiągnane z tego tytułu przychody. Było to niezgodne z art. 4 ust. 2 oraz art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹¹, stanowiącymi odpowiednio, że zdarzenia, w tym operacje gospodarcze, ujmuje się w księgach rachunkowych zgodnie z ich treścią ekonomiczną oraz, że wartość poszczególnych przychodów i związanych z nimi kosztów ustala się oddzielnie. Dotyczyło to osiągniętych i niezaewidencjonowanych w księgach Ośrodka z tego tytułu przychodów w łącznej kwocie 16.919,87 zł, z tego: 4.733 zł w 2008 r., 8.311,59 zł w 2009 r., 3.875,28 zł w 2010 r. (do 30.06.) i skutkowało niewykazaniem pobranych w tej kwocie dochodów budżetowych w sporządzonych przez Ośrodek sprawozdaniach budżetowych z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego Rb-27S (dla jednostek budżetowych tych jednostek), sporządzanymi za te okresy. Ponadto w sprawozdaniach tych nie ujawniono naliczonych należności z tytułu ww. opłat, z tego w sprawozdaniu za 2008 r. 46.722 zł, za 2009 r. 38.220 zł, za I półrocze 2010 r. 10.270 zł, mimo obowiązku wynikającego z załącznika nr 34 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 27 czerwca 2006 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. Nr 115, poz. 781 ze zm.)¹² i załącznika nr 39 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. Nr 20, poz. 103).

4. W okresie objętym kontrolą wystąpiła niepokojąca tendencja wzrostu liczby ucieczek i niepowrotów wychowanków, które w latach szkolnych 2007/2008, 2008/2009 i 2009/2010 wynosiły odpowiednio:

---

¹¹ Dz. U z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.

¹² Obowiązującego do dnia 7 lutego 2010 r.

- ucieczki: 38, 70 i 90;
- niepowroty: 9, 36 i 50.

5. W części dotyczącej efektywności kształcenia ustalono, że na 11 uczniów ZSZ zaliczyło egzaminy zawodowe 9 osób. Średni wynik w roku szkolnym 2007/2008 przewyższał średnią województwa kujawsko-pomorskiego, w latach 2008/2009 i 2009/2010 kształtował się znacznie poniżej.

Wyniki gimnazjalnych egzaminów ogólnych w porównaniu do średnich w województwie kujawsko-pomorskim były niskie.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Podjęcie działań zmierzających do uzyskania statusu szkoły specjalnej dla Szkoły Podstawowej Nr 17.
2. Uzupełnienie Statutu Ośrodka o brakujące zapisy.
3. Rozważenie zwiększenia ilości posiadanych podręczników, wymienionych w zestawach podręczników zatwierdzonych dla szkół działających w ramach Ośrodka.
4. Podjęcie działań w celu dostosowania kwalifikowania opłat od rodziców dzieci i młodzieży przebywających w placówce za posiłki w stołówce Ośrodka zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Dyrektora w terminie 21 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Dyrektorowi prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

